

Je kunt nu nog kiezen

Verkiezingsprogramma in gewone taal

Partij voor de Dieren

Provinciale Staten 2023

**Partij voor
de Dieren**

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Hoofdstuk 1	6
Gezonde landbouw	
Onze plannen voor landbouw met respect voor natuur en milieu	
Hoofdstuk 2	8
Meer dierenrechten	
Onze plannen om dieren beter te beschermen	
Hoofdstuk 3	10
Meer natuur en een gezond klimaat	
Onze plannen voor een leefbare Aarde voor alle bewoners	
Hoofdstuk 4	13
Beter wonen, bouwen en vervoer	
Onze plannen voor een gezonde omgeving om in te leven	
Hoofdstuk 5	16
Eerlijke samenleving en economie	
Onze plannen voor gelijke kansen voor iedereen	

Laat van je horen: je kunt nu nog kiezen!

Waarom de komende Provinciale Statenverkiezingen belangrijk zijn? Omdat het niet goed gaat met ons land. Het is crisis. Op veel gebieden. Er is vervuiling van de natuur door stikstof (stikstofcrisis). Er zijn steeds minder verschillende soorten planten en dieren (biodiversiteitscrisis). De Aarde blijft opwarmen door broeikasgassen en het gebruik van gif (klimaatcrisis). De woningnood is hoog (woningcrisis). En dure energie zorgt ervoor dat veel mensen in armoede leven (energiecrisis).

Samen oplossen

De Partij voor de Dieren kan problemen oplossen. Samen met jou. Door op een andere manier te denken. En de huidige manier van denken - waardoor de problemen zijn ontstaan - te veranderen. We moeten vanaf nu betere keuzes maken. Duurzame keuzes die bijdragen aan een duurzame wereld waar mensen en dieren goed samenleven. Aan een plek met aandacht voor het welzijn van dier, mens én planeet. We willen een gezonde planeet. Voor iedereen die nu leeft. En generaties na ons.

Duurzame plannen

Andere politieke partijen wachten steeds af. Totdat het te laat is. Terwijl juist nu duurzame plannen nodig zijn om erger te voorkomen. We kunnen elke crisis nog oplossen. Daarom wil de Partij voor de Dieren doen wat nodig is. Centraal stellen wat het meest belangrijk is en het meest kwetsbaar: dieren, natuur, milieu en mensen. En bewust kiezen. Voor leven, eten, wonen en werken in harmonie met onze omgeving. Ecocentraal noemen wij dat. Vriendelijk zijn voor de natuur, voor het milieu en voor elkaar. Groener, diervriendelijker, menselijker dus.

Natuurvriendelijk

De Partij voor de Dieren strijd ook voor een goede gezondheid van alle inwoners, van elke provincie. Dat kan dankzij gezonde landbouw met natuurvriendelijke akkerbouw in de regio. Met genoeg, veilig voedsel voor iedereen. En minder vervuiling, minder dierenleed en minder landbouwgrond. De grootste vervuilers zoals fabrieken, energiecentrales en de vee-industrie verdwijnen. Boeren helpen we in hun overgang naar duurzame teelt. En de landbouwgrond die vrijkomt? Die geven we grotendeels terug aan de natuur. Zodat de natuur zich kan herstellen. En deels bouwen we er duurzame woningen op: betaalbare duurzame woningen.

Actie

We moeten nu samen in actie komen, voordat het te laat is. Nu samen de plannen uitvoeren die voor veranderingen en oplossingen zorgen. Positieve en duurzame veranderingen en oplossingen die goed zijn voor dier, mens én planeet. Op een vredelievende, groene manier.

Waarom zijn er verkiezingen voor de Provinciale Staten?

Elke 4 jaar kiezen inwoners van een provincie de leden van de Provinciale Staten. Ook wel Statenleden genoemd. Hoe meer inwoners een provincie heeft, hoe meer Statenleden er zijn. Deze volksvertegenwoordigers bepalen het beleid in een provincie. Ze hebben 3 belangrijke taken:

- Ze kiezen het dagelijks bestuur van de provincie: de Gedeputeerde Staten.
- Ze controleren de Gedeputeerde Staten.
- Ze kiezen de 75 leden van de Eerste Kamer. Een Statenlid van de Partij voor de Dieren zal dus ook kiezen voor een lid van de Partij voor de Dieren in de Eerste Kamer. De belangrijkste taken van deze Eerste Kamer? Voorstellen voor nieuwe wetten goedkeuren of afkeuren. En de regering controleren.

**Laat van je horen: je kunt nu nog kiezen!
Kies Partij voor de Dieren.**

Hoofdstuk 1

Gezonde landbouw

Onze plannen voor landbouw met respect voor natuur en milieu

Alleen gezonde landbouw zorgt voor gezond voedsel voor iedereen. Voedsel dat plantaardig en biologisch is, uit de eigen regio. Want het is belangrijk om te weten waar ons eten vandaan komt. En hoe het wordt gemaakt. De Partij voor de Dieren wil akkerbouw en tuinbouw met meerdere gewassen. Met akkerranden vol bloemen. En bomen en hagen rondom de velden. Landbouw op een gezonde bodem. Met respect voor de natuur en het milieu. En respect voor het welzijn van dieren.

Stop met de huidige landbouw en vee-industrie

Nergens ter wereld zitten zoveel dieren bij elkaar als in Nederland. Een van de gevolgen? Een overschot aan mest en daardoor veel uitstoot van gassen die slecht zijn voor het milieu (zoals ammoniak en broeikasgassen). Dat gaat ten koste van de natuur in jouw provincie. Het zorgt ook voor vervuild water, droogte en een slechte kwaliteit van de lucht. Megastallen moeten dus verdwijnen. En groene boeren krijgen juist de ruimte. Want dankzij een plantaardiger voedselsysteem is er minder dierenleed en gezonder voedsel. En een kleinere kans dat infectieziekten zoals het coronavirus overspringen van dier naar mens. We zetten de gezondheid van dier, mens en planeet altijd voorop.

Help boeren bij het omschakelen naar duurzame landbouw

De provincie moet boeren aanmoedigen over te stappen op landbouw die plantaardig en biologisch is. Zoals voedselbossen met verschillende soorten bomen. Of teelt waarbij geen mest of kunstmest nodig is. Veel jonge boeren willen graag een duurzaam bedrijf. Een bedrijf dat zich richt op de regio en rekening houdt met de natuur. Maar dan hebben ze wel ondersteuning nodig vanuit de provincie.

Verminder de uitstoot van stikstof

De uitstoot van stikstof in ons land moet snel omlaag. Zodat de natuur zich overal kan herstellen. De overheid moet dit op landelijk niveau regelen. En niet overlaten aan de provincies. Want overal in Nederland tegelijk omschakelen is belangrijk: van een vee-industrie naar regionale akkerbouw. Van stallen met duizenden dieren, naar velden met duizenden insecten en bloemen.

Wat is stikstof eigenlijk en waarom is het slecht voor de natuur?

Stikstof is een kleurloos en reukloos gas. Het is overal om ons heen. De lucht bestaat namelijk voor het grootste deel uit stikstof. Het is niet schadelijk voor mensen, dieren en de natuur. Maar bepaalde stikstofverbindingen zijn dat wel: stikstofoxiden (uitlaatgassen van auto's en fabrieken) en ammoniak (mest van dieren). Door te veel schadelijke stikstofverbindingen groeien sommige planten extra hard. Bramen, brandnetels en gras bijvoorbeeld. Of algen in het water. Andere, kwetsbare (water)planten verdwijnen dan. Net als de insecten, dieren en vissen die van deze planten leven. Het aantal verschillende soorten planten en dieren (de biodiversiteit) wordt hierdoor minder.

Hoofdstuk 2

Meer dierenrechten

Onze plannen om dieren beter te beschermen

Elke duurzame provincie komt op voor de belangen van alle inwoners: mensen én dieren. Elke duurzame provincie maakt daarom plannen om dierenleed te voorkomen. Ook jouw provincie. Met de levens van dieren gaan we met zorg om. Ze hebben ook recht op bescherming en een fijne plek om te leven: in het wild of bij mensen thuis. De Partij voor de Dieren vindt een samenleving pas duurzaam als die samenleving ook diervriendelijk is.

Laat alle dieren leven zoals ze dat willen (naar hun aard)

Helaas gaat het met veel diersoorten in Nederland nog niet goed. Dieren moeten eigenlijk de rust en de ruimte krijgen die ze nodig hebben. Maar hun leefruimte wordt steeds kleiner. Komen mensen in de buurt van dieren en ontstaat er overlast? Dan krijgen de dieren de schuld. De mens fokt, verhandelt, gebruikt, bejaagt en doodt ook veel dieren. Dat moet stoppen. We moeten opnieuw leren omgaan met dieren. Een diervriendelijke provincie is een mooiere provincie.

Geef dieren een stem

In jouw provincie wonen meer dieren dan mensen. Toch worden ze vaak vergeten bij het maken van plannen. Ook in de provinciale politiek. Wij zijn de enige partij die opkomt voor hun belangen: in elke provincie. Zodat we dieren in nood kunnen helpen. En mensen die dierenleed veroorzaken beter kunnen straffen.

Stop de jacht

Elk jaar sterven veel dieren in jouw provincie. Ze worden gedood of verwond tijdens de jacht. Of vergast. Zinloos geweld is dat. Jagen op dieren is ook gevaarlijk voor de gezondheid van mensen. Omdat door de jacht dierziekten worden verspreid, zoals vogelgriep. Voortaan laten we dieren in het wild met rust.

Is er nog veel dierenleed?

Behandel je dieren met respect? Dan voorkom je veel dierenleed. Toch doen veel mensen dieronvriendelijk. In de vee-industrie bijvoorbeeld, tijdens het slachten en vervoeren van dieren. Of door het vangen van vissen met netten en haken. Dierproeven zorgen ook voor dierenleed. Net als de vacht van een dier gebruiken voor kleding. De Partij voor de Dieren wil daarom dierenrechten opnemen in de Grondwet (de basisregels waar iedereen in Nederland zich aan moet houden). Want in artikel 1 van de Grondwet staat: iedereen is voor de wet gelijk. Iedereen moet dus hetzelfde behandeld worden. Ook dieren.

Hoofdstuk 3

Meer natuur en een gezond klimaat

Onze plannen voor een leefbare Aarde voor alle bewoners

De Aarde is van levensbelang: voor elke vorm van leven. Het is de thuisbasis van mensen, maar ook van verschillende soorten planten en dieren. Natuur is geen luxe, maar de basis van ons bestaan. De Partij voor de Dieren wil de Aarde leefbaar houden. Een gezonde thuisbasis voor alles en iedereen. Daarom moeten we zuinig zijn op natuurlijke rijkdommen van de Aarde. Zoals land, water en bossen: ze leveren alle bewoners allerlei soorten voedsel. Een leefbare Aarde begint al in jouw provincie.

Voorkom het uitsterven van planten en dieren

In natuurgebieden in provincies leven steeds minder soorten planten, dieren en kleine levende organismen zoals bacteriën, gisten en schimmels. Hierdoor verandert het klimaat. En warmt de Aarde steeds meer op. De overheid moet op landelijk niveau klimaatplannen maken. Plannen om de biodiversiteit te versterken en te verbeteren.

Zorg voor een gezonde, groene leefomgeving

Hoe? Door een gezonde voedselproductie in de regio. Door minder energie en grondstoffen te verbruiken. Door over te stappen op duurzame energie. Door minder uitstoot van schadelijke stoffen. Door de grootste vervuilers - zoals fabrieken en energiecentrales - het meest te laten betalen.

Verbind natuurgebieden met elkaar

Natuur in jouw provincie moet blijven en er moet meer natuur bij. Dat kan door natuurgebieden met elkaar te verbinden. Planten en dieren krijgen dan meer ruimte. En ze kunnen zich makkelijker verplaatsen van het ene gebied naar het andere gebied. Hierdoor hebben ze meer kans om te overleven. Er is ook natuurherstel nodig buiten de natuurgebieden.

Bijvoorbeeld langs sloten en plassen, op akkers en weides, in steden en tuinen.

Bescherm bomen

Bomen en bossen zijn van onschatbare waarde. Ze zorgen voor schone lucht. Ze brengen de temperatuur omlaag. En ze bieden onderdak aan veel diersoorten. We kappen geen bomen voor de aanleg van nieuwe wegen. Maar we planten juist extra bomen in steden en dorpen in jouw provincie.

Verklein de ecologische voetafdruk in jouw provincie

Maak klimaatvriendelijk leven betaalbaar voor iedereen. Stop vervuiling en beloon duurzame plannen. Dan belasten we de kwetsbare Aarde minder. En verkleinen we de schade - de ecologische voetafdruk - aan onze planeet. We moeten daarom nu omschakelen naar duurzame energie. En energie besparen. De provincie verbruikt in 2030 minstens 50% minder energie. Vanaf 2030 wekken we alle energie duurzaam, veilig en dichtbij op.

Wat bedoelen we met ‘de ecologische voetafdruk verkleinen’?

De ecologische voetafdruk gaat over hoeveel land en water een bepaalde bevolkingsgroep nodig heeft om te leven. Bijvoorbeeld: hoeveel oppervlakte van de Aarde is nodig zodat jij kunt eten? Zodat jij spullen kunt kopen of weggooien? Zodat jij kunt wonen, werken en ontspannen? Hieruit volgt dan een getal: de ecologische voetafdruk. Je kunt jouw ecologische voetafdruk verkleinen door bijvoorbeeld al je afval te scheiden. Door duurzame energiebronnen te gebruiken, zoals zonne-energie of wind-energie. Door minder vlees en zuivel te eten. Of door te fietsen in plaats van auto te rijden.

Hoofdstuk 4

Beter wonen, bouwen en vervoer

Onze plannen voor een gezonde omgeving om in te leven

De Partij voor de Dieren wil een samenleving waarin iedereen gezond kan eten, bewegen en leven. In een omgeving met schone lucht, schoon drinkwater én veel groen. Want een groene provincie is een gezonde, gelukkige provincie. Een leefbare omgeving betekent ook schade aan de natuur en het milieu voorkomen. En de grond in jouw provincie eerlijk verdelen.

Geef landbouwgrond terug aan de natuur

In Nederland is bijna de helft van de grond voor de vee-industrie. Terwijl natuur steeds meer verdwijnt. Dat moet anders. We moeten landbouwgrond teruggeven aan de natuur. En een klein deel gebruiken voor de bouw van duurzame woningen. Dat kan als we stoppen met de vee-industrie en overgaan naar natuurlijk-vriendelijke landbouw.

Bouw duurzame woningen in een groene omgeving

Jouw provincie moet verstandig omgaan met de ruimte die er is. En een klein deel van de landbouwgrond gebruiken voor de bouw van woningen. In een prettige, groene omgeving. We bouwen milieuvriendelijk.

En maken ook bestaande woningen duurzaam. Met lokale, natuurlijke materialen en producten die we hergebruiken (circulair). Woningen met groene daken en gevels met planten, mos en begroeiing. Dat zorgt voor verkoeling in de zomer en isolatie in de winter. Koopwoningen worden betaalbaar voor iedereen. En er komen genoeg huurwoningen.

Geef voetgangers, fietsers en het openbaar vervoer voorrang

Jouw provincie is mooier, schoner en gezonder zonder auto's. Ze nemen veel plek in en stoten schadelijke gassen uit. Voetgangers en fietsers

vervuilen het milieu niet. Zij moeten daarom voorrang krijgen, meer aandacht. Net als duurzaam openbaar vervoer (de bus, de trein, de tram of de metro). Als we vervuilend verkeer verminderen, is er meer plek voor schoon verkeer. De straten worden dan groener en veiliger.

Zorg voor een gezonde en veilige leefomgeving

Bescherm inwoners tegen gifstoffen, stankoverlast, fijnstof en geluidsoverlast. Dat gebeurt nu nog niet genoeg in jouw provincie. Een gezonde omgeving om in te leven is een mensenrecht. Jouw provincie moet daarom vervuilende bedrijven strenger aanpakken. En zorgen voor een betere kwaliteit van de bodem, de lucht en het water.

Zorg voor genoeg, schoon water

Grondwater en water in sloten, meren en rivieren wordt vervuild. Bijvoorbeeld door zwerfafval, landbouwgif, resten van medicijnen, afvalstoffen uit fabrieken en mest. Planten en dieren sterven hierdoor uit. Ons drinkwater komt in gevaar. En steeds meer delen van ons land verdrogen. Jouw provincie moet zorgen voor betere wateropvang en betere kwaliteit van het water. Dat kan als we natuurvriendelijke waterplannen maken.

Wat is een ‘groene’ omgeving?

Groen, dat is de natuur om ons heen. De bomen, planten, struiken en bloemen. Een groene stad is een stad met veel parken en plantsoenen. Groene energie komt van duurzame bronnen, zoals zon en wind. Weet je wat onderzoek aantoont? Dat contact met de natuur zorgt voor meer geluk en minder stress. Groen is dus goed en gezond. Ook voor de biodiversiteit. Want in Nederland leeft nog maar 15% van de dieren en planten die er ooit waren. Dat bedreigt ons voedsel, onze gezondheid en onze veiligheid. Dankzij meer groen halen we schadelijke CO₂ (koolstofdioxide) uit de lucht. En kan de natuur zich herstellen. Vaak lees je ook het woord ‘duurzaam’ in combinatie met ‘groen’. Een product of plan is duurzaam als het lang meegaat. Niet snel stukgaat. Of goed is voor de natuur. Er zijn dus duurzame spullen: zoals plantaardig voedsel of iets gemaakt van hergebruikt hout. Maar ook duurzame ideeën: een plan dat niet slecht is voor het milieu.

Hoofdstuk 5

Eerlijke samenleving en economie

Onze plannen voor gelijke kansen voor iedereen

De economie richt zich vooral op meer geld verdienen en groei. Terwijl groei van de economie niet de oplossing is, maar juist het probleem. Het zorgt voor schade aan de natuur en het milieu. En het maakt mensen niet gelukkiger. De Partij voor de Dieren wil een eerlijke economie waar we allemaal beter van worden. In een samenleving met gelijke kansen voor iedereen.

Maak plannen voor een eerlijke economie

Het welzijn van mens, dier en planeet is het belangrijkst. Ook bij het maken van plannen voor de economie. Elke provincie onderzoekt daarom welk effect het uitvoeren van een plan heeft: op de samenleving én op de Aarde.

Vergroot de betrokkenheid van burgers bij de provinciale politiek

Betrokkenheid van inwoners wordt steeds belangrijker. Als jouw provincie naar je luistert en met je samenwerkt, voel je je er sneller thuis. Laat mensen daarom mee beslissen over wat er gebeurt in hun woonomgeving.

Zorg voor open bestuur van de provincie

Open (of transparant) bestuur betekent: eerlijk en duidelijk zijn over de beslissingen die de provincie neemt. Vertellen wat precies de reden is om iets wel of niet te doen. Dat zorgt voor meer vertrouwen in jouw provincie.

Regel privacy goed

Ook privacy is belangrijk om je op je gemak te voelen als inwoner van een provincie. Privacy houdt in dat niet iedereen alles van ons hoeft te weten. Ook de overheid niet. Jouw provincie moet inwoners vertrouwen en beschermen. Iedereen moet vrij kunnen leven.

Voorkom racisme en discriminatie

De vrijheid van de een, mag natuurlijk niet ten koste gaan van de vrijheid van de ander. De overheid moet racisme en discriminatie tegengaan. Want iedereen moet mee kunnen doen in onze samenleving. En zichzelf kunnen ontwikkelen. Ongeacht afkomst, geaardheid, geloof of huidskleur. Dat geldt ook voor mensen met een beperking.

Maak kunst en cultuur beter bereikbaar

Met kunst en cultuur bedoelen we bijvoorbeeld zelf schilderen, tekenen, dansen of zingen. Maar ook kijken naar een schilderij in een museum. Kijken naar een toneelstuk in een theater. Of luisteren naar een muziek-concert. Kunst en cultuur zorgen voor nieuwe ideeën, voor verandering. Iedereen moet van kunst en cultuur kunnen genieten. Want je kunt je erdoor verbazen of juist verrassen.

Meer betrokkenheid van burgers, hoe werkt dat?

Over veel onderwerpen beslist de provincie. Waar komen nieuwe wegen? Hoe vaak gaat de bus? Waar mag je wonen? Mensen laten meedenken bij het maken van deze beslissingen heet burgerparticipatie. De provincie organiseert dan bijvoorbeeld bijeenkomsten waar je informatie krijgt. Of werkbezoeken om te luisteren naar de mening van inwoners. Burgers hebben ook spreekrecht. Je mag dan kort je mening geven over een onderwerp tijdens een vergadering van de Provinciale Staten. Een andere manier van burgerparticipatie is een burgerinitiatief. Vindt een grote groep inwoners bijvoorbeeld een bepaald onderwerp erg belangrijk. Dan kunnen ze er met een burgerinitiatief voor zorgen dat de provincie over dat onderwerp moet beslissen.

**Partij voor
de Dieren**